

Hallands Bygden

Nr 4/2017

**Hundra år med
Hallandscentern**

Starten för 100 år sedan

Det var den 17 december 1917 som Hallands valkretsförbund av Jordbrukarnas riksförbund bildades. Det är det datumet som räknas som starten för hallandsdistriktet.

När detta förbund 1921, på riksplan, slogs samman med Bondeförbundet ändrade valkretsförbundets namn till Hallands distrikt av Bondeförbundet.

Bondeförbundet sedermera Centerpartiet (C) bildades redan 1910. Efterhand organiserades partiet i distrikt, i första hand genom sammanslagningar av de partier och organisationer som organiserade lantbrukare under uppriktet: "BRÖDER LÅTOM OSS ENAS!". 1957 skedde namnbytet från Bondeförbundet till Centerpartiet.

Från Johansson till Johansson

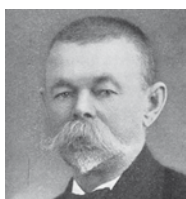
riksdagsledamöterna 1917-2017

Fram till 1972 hade Sveriges Riksdag ett tvåkammerssystem. Den första kammaren (FK) var indirekt vald medan ledamöterna i andra kammaren (AK) var direktvalda i allmänna val. Kom ihåg att någon verklig demokrati med lika rösträtt för kvinnor och män fick vi inte förrän i valet 1921. Vi räknar nedan upp de ledamöter som under sin ämbetsperiod var bosatta inom det vi dag kallar för Halland.

Nils Johansson

i Brånalt, utanför Knäred (1864-1941) betecknas som den förste riksdagsledamöten.

Han representerade Lantmanna- och borgarpartiet i Andra kammaren 1914-1917, Jordbrukarnas fria grupp 1919-1922 och slutligen Bondeförbundet 1922-1932. Johansson som själv var bonde karaktäriseras för sitt häftiga humör och starka engagemang för småbrukarna. Den politiska fråga som gjorde honom känd var kravet på en "ungkarlsskatt".

Anders Elisson

i Fagared, Tvååker (1876-1928), FK från 1922 fram till sin tidiga död 1928. Elissons politiska intressen rörde främst

jordbruket, med krav bland annat på tullar för animaliska produkter och minimipris på spannmål. En motion gällde fri hemresa för värnpliktiga. Han beskrivs som en reslig man med en förmåga att skilja på väsentligt och oväsentligt, på sak och person.

Anders Pettersson

i Dahl, Vessigebro (1888-1965) AK 1933-1960 var under lång tid ordförande i Hallandsdistriktet

av BF och hade uppdrag inom riksdagsgruppens mäktiga förtroenderåd. Han blev t.ex. 1934 vald till ordförande i Riksförbundet Svensk frukt. Motionerade flitigt om jordbruksfrågor, men drev även på om landsbygdens elektrifiering. En interpellation som kan nämnas är den om planerna på en "autostrada" från Malmö till Norska gränsen.

Forts. sid. 4.

Johan Larsson

i Jonsjö, Veddige (1875-1947). AK 1921 och FK 1928-1934.

Larsson var ägare till Jonsjö säteri i Veddige och sedermera Solryds gård i Landa. Förutom att motionera om jordbruksfrågor, menade han att ett utskyldsstreck (krav på skuldfrihet gentemot staten) skulle gälla för valbarhet och rösträtt.

Albin Eriksson

i Toftered, Tölö (1879-1959), AK 1929-1940 var född i Rävinge men verkade efter giftermålet med

en Onsalatös i Kungsbacka. Han var både lantbrukare och arbetade inom försäkringsbranschen. De 14 egna motionerna handlade om jordbruksfrågor, som säsongstullar på äpplen. Eriksson hade en mängd olika uppdrag hemmavid, t.ex. mejeriföreningen, Hallands hushållningssällskap och kommunfullmäktige i Tölö.

Hallandsbygden

Centerpartiet i Halland

Adress:

Möllegatan 11,
311 34 Falkenberg
Tel: 0346-106 73

Ansvarig utgivare:

Tore Fritzson

Redigering:

Infotjänst HB

Tryckeri:

V-TAB Falkenberg AB

Tryckt på miljövänligt svanenmärkt papper.

1920-TALET

Agitation och organisering

Det första decenniet sedan vårt parti bildades präglades av uppbyggnad och organisering av det tio år tidigare, 1910, bildade Bondeförbundet (BF).

Jordbrukarnas Riksförbund (JF) blev sammanslaget med BF 1921 och de båda organisationerna bildade under senare delen av 1910-talet var för sig flera sockenföreningar på den halländska landsbygden, då Nils Johansson reste runt med media-personligheten redaktören Dürango och satte pekfinger på de orättvisor som drabbar småbrukare och landsbygdens folk. De tryckta tidningarna var då vad Internet blivit idag och bidrog starkt till bildandet av vårt partidistrikt 1917

HALLANDS NYHETER

1919 köptes FalkenbergsPosten in och ombildades genom beslut i distriktsstyrelsen för Halland, Skåne, Blekinge och Bohuslän av JF till Hallands Nyheter tryckeriaktiebolag.

Denna skrift är ett försök att på några sidor spegla vad som hänt i Centerpartiets distrikt i Halland under de gångna hundra åren.

Skriften har sammanställts av en kommitté bestående av;

Gunnel Bengtsson, Lena Olofsdotter, Lennart Olsson, Ola Johansson och Tore Fritzson.

Källor

"Från Brånalt till Dahl",
"100 år av handlingskraft"
Riksdagens utrednings tjänst,
Protokoll, bilder, tidningsklipp m.m från Folkrörelsearkivet i Halland

Tidningsägandet har varit och är mycket viktigt för centerrörelsen.

Hallandsdistriktet av SLUF bildades 1920. Då hade det sedan ett år tillbaka funnits 17 avdelningar med totalt 1100 medlemmar. Samma år invigdes den första Bygdegården i Heberg. Mötesplatser för unga bidrog i hög grad till den tidiga framväxten av vårt parti. Dans, teater, studiecirklar, föreningsteknik och politiska samtal är ända fram till våra dagar ett kännemärke för just centerpartister.

Landsbygden elektrifieras

Den politiska debatten handlade naturligtvis om villkoren för jordbruket. Vid den tiden elektrifierades landsbygden sedan de stora kraftverken byggts i våra år. Idag pågår en kampanj att riva ut dessa. Då var de en livsnödvändighet och diskussionen handlade om hur man på lämpligt sätt kan dra fram ledningar och ta mark i anspråk för detta. En motion till Riksdagens första kammare av Anders Elison handlade om att det borde utredas en ändring av arren-

delagen så mark kan tas i anspråk för att kunna dra fram el till gårdar och platser där elström behövdes för att driva maskiner och förse hushållen med ljus och värme.

Folkmakt ger kvinnor rösträtt och avvisar rusdrycksförbud

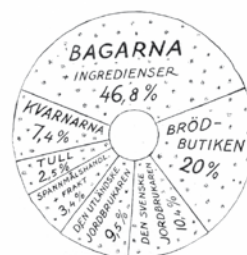
Den stora demokratiska reformen var när kvinnors rösträtt lagfästes 1921. Kvinnor hade innan dess inget inflytande i politiken och var heller inte medlemmar i Bondeförbundet.

Inför folkomröstningen om rusdrycksförbud 1922 går det inte att utrona någon partilinje, men det diskuterades flitigt. Även i Halland röstades det nej, fast valdeltagandet var ganska lågt och det var tydligt hur de män som röstat var negativa till förbud, medan de kvinnor som röstat till övervägande del varit positiva.

Något förvånande meddelar Nils Johansson i Brånalt att han inte kommer kandidera till Riksdagen av hälsoskäl. Snarare surnade han väl till över något och återtog avsägelsen för att sitta kvar ända till 1932. Vid tioårsjubileet 1927 av partidistriktets bildande hölls det en fest vid Tingberget i Kungsbacka där det deltog 500 personer och "ett vackert fyrverkeri avbrändes".

Det, som konsumenten betalar för
En brödkaka
fördelas så här:

Vill du bidra till en rättvisare fördelning?
Rösta då med
BONDEFÖRBUNDET!

Forts. från sid. 2.

Verner Andersson

i Köpinge, Laholm (1887-1970) FK 1935-1944 var lantbrukare med många uppdrag i föreningsrörelsen, Bondeförbundet, kyrkan och kommunala uppdrag, t.ex. kommunfullmäktigeordförande i Laholm under 26 år. Mitt under brinnande krig skev Andersson två motioner om ett svenskt initiativ till bildandet av en världsorganisation för fredens trygghet samt om ekonomiskt stöd åt efterlevande till avlidna beredskapsmän.

Gärda Svensson

i Långås (1895-1985) FK 1954-1963 är mest känd för enastående pionjärsatser vid bildandet av SLKF, sedermera Centerkvinnorna, där hon var förbundssekreterare från starten 1933 till 1966. Hon är länets första av hittills enbart två kvinnor som representerat vårt parti på riksdagens hallandsbänk som ordinarie ledamot. Hennes politiska gärning präglades av ett stort engagemang för sociala frågor och främst kvinnor- och barns situation. Hon var även ledamot av styrelsen och arbetsutskottet för Rädda Barnen.

Hjalmar Nilson

i Spånstad, Enslöv (1901-1979) AK 1941-1952. Under åren 1951-1957 ingick Nilson som konsultativt statsråd i koalitionsregeringen mellan BF och Socialdemokraterna, med ansvar för vägar, vatten, avlopp, fiskerinäringen och lantmäteriet och kallades allmänt för "vägminister". Han blev sedan VD i Penninglotteriet. Nilson satt med i flera utredningar och kommittéer, bland annat decentraliseringsutredningen. Motionerna handlade ofta om regionalpolitik och landsbygdens delaktighet i städernas sociala och kulturella utbud.

Patrick Nilsson

Kungsberg, Varberg (1892-1954), FK 1953-1954. Nilsson avled tidigt under sin mandattid. Det finns därför inte mycket nedtecknat om hans gärning.

Alvar Andersson,

Knäred (1913-1999) FK 1954-1958, AK 1961-1964 och 1969-1970. Riksdagsledamot (RL) 1971-1979. Andersson var lantbrukare, men utbildade sig inom handel och under ett år utomlands. Han var även aktiv inom nykterhetsrörelsen och satt i Landstingets förvaltningsutskott, samt Centerpartiets distriktsstyrelse. Alvar var särskilt aktiv och kunnig inom skatte- och bostadspolitiken. Han deltog i flera statliga utredningar inom dessa områden, samt socialpolitiken.

Johannes Antonsson

i Dahla, Heberg föddes i Frillesås, (1921-1995) AK 1958-1970. RL 1971-1979. Antonsson var Kommunminister 1976-1978 i den första Fälldinregeringen. Johannes var förbundsordförande i SLU, sedermera CUF 1949-1959. Han valdes 1969 till andre vice ordförande i Centerpartiet och lämnade partistyrelsen 1979 som förste vice partiordförande. Åren 1979-1986 var han landshövding i Halland. Riksdagsarbetet präglades av en otrolig bredd, från utbildningspolitik till utrikesfrågor.

Axel Kristiansson

i Harplinge (1914-1999) FK 1964-1970, RL 1971-1978, Som lantbrukare och ordförande i RLF Halland (nu: LRF) 1955-65 engagerade han sig i jordbrukets yrkes- och högskoleutbildningar, bland annat som ledamot av styrelsen för Lantbruksuniversitetet. Motionerna han skrev gav särskild uppmärksamhet åt jordbruk, socialförsäkringar och skatter.

Vi övergår här till de ledamöter som enbart tjänstgjort i enkammarriksdagen 1971 till idag.

Rolf Andersson

i Halmstad (1937-2002). Ledamot 1979-1984. Verkade under den första Fälldinregeringen 1976 som sakkunnig åt Industriminister Nils G Åsling och benämndes som "småföretagarminister". Han kom ursprungligen från bankvärlden (Jordbrukskassan och Föreningsbanken). Riksdagsarbetet präglades av ekonomiska frågor och näringspolitik.

Ella Johnsson

i Holm (1923-2012). Ledamot 1976-1985 kom ursprungligen från Värmland och verkade före- och under riksdagsuppdraget som ordförande för CKF – Centerkvinnorna i Halland 1970-1980. Johnsson var aktiv i kommunal- och landstingspolitiken. I Riksdagen var hon suppleant och sedan ledamot av Justitieukskottet. Miljöpolitik, sociala frågor och transporter är ämnen för motioner, interpellationer och frågor från Ellas penna.

Ivar Franzén

i Alslöv, Kungsbacka (1932-2004). Ledamot 1979-1994), fungerade som talesperson i energipolitiska frågor och var en föregångare i satsningar på förnybar energi och energieffektivt bostadsbyggande i såväl tal som i handling. Franzen var smålänning, småbrukarson och Lantmästare. Han arbetade som förvaltare på Rossared, sedan Gåsevadholm och Koberg och därefter kommunalråd i Kungsbacka. Franzen var C-distriktets ordförande 1979-91 och styrelseledamot i Vattenfall

Forts. sid. 6.

1930-TALET

Kvinnornas
årtionde

Pionjärandan håller i sig inte minst tack vare en hallandsturné 1929 med författarinnan Märta Leijon. Det är uppenbart att hon ägde en sällsynt förmåga att övertyga, genom att berätta om barns- och kvinnors situation och hur situationen såg ut i småbrukarfamiljerna på den svenska landsbygden.

Många BF-föreningar bildades, framförallt i Nordhalland, men även i Torup som en direkt följd av hennes besök.

Hallands distrikt av S.L.K.F. bildades 1932 vid ett möte som samlade mer än 400 personer. Det var den första länsorganisationen av vad som nu blivit Centerkvinnorna (CK).

Märta Leijon.

Under det första året bildades 25 föreningar i länet och medlemsantalet uppgick till 2000. Även här deltog Märta Leijon, men framförallt ska här nämnas Gerda Svensson från Björnäs utanför Tvååker.

Gerda körde runt i länet med sin bil och bildade föreningar på löpande band, med gott stöd av partiets distriktsledning, samtidigt som mistänksamheten var stor, framförallt från högern, varifrån det bland annat sades "För BF:s kvinnor bevare oss milde Herre Gud..".

Krisuppgörelse och regeringssamverkan

Det var kristider för jordbruket och det hade sedan en tid införts maximipriser för spannmål. Det blev Bondeförbundets sak att driva en politik som främjade inhemsk produktion

av brödsäd och snarare fastställa ett minimipris åt bonden.

Vi den tiden styrdes Sverige av svaga regeringar Sedan Per-Albin Hansson lett en Socialdemokratisk regering, blev Bondeförbundets ledare Axel Pehrsson-Bramstorp statsminister i en BF-regering 1936 – "semesterregeringen", vilken senare ombildades och vi fick en koalition mellan S och BF och därmed en handlingskraftig majoritet och en kristidsuppgörelse gjordes i vad som brukar kallas för "Kohandeln", som såväl arbetare som bönder tjänade på. Det var också viktigt när ett nytt världskrig var på väg.

Systrar, bröder och kusiner

Organiseringen av landsbygdens folk fortsatte och under decenniet bildades R.L.F. – Riksförbundet Landsbygdens Folk (sedermera LRF), Jordbrukskassserörelsen som sedan blev Föreningsbanken, o.s.v. och

1931 bildades hallandsdistriktet av Svenska Landsbygdens Studieförbund – SLS, föregångaren till SV. För övrigt startades vad som brukar kallas den första studiecirkeln i Slöinge "Fria tankars hem" av två unga pojkar från Slöinge ett par år tidigare.

Den svenska folkstammen

1933 hölls ett storslaget Riksting med tal av Prins Carl inför 20 000 åhörare i Okome.

Vad som också blivit känt från dessa stämmor är att ett nytt politiskt program klubades.

I detta program återfinns

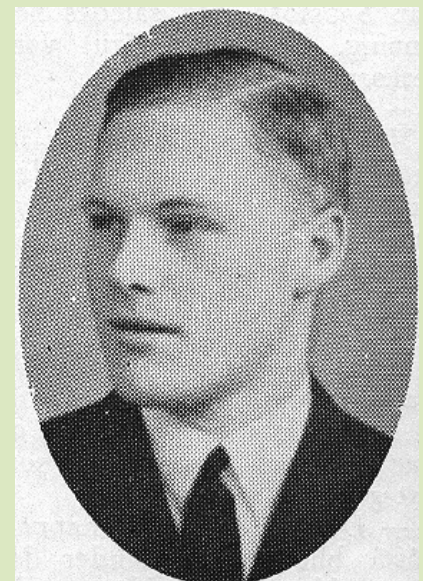
några mindre lyckade formuleringar om "den svenska folkstammens bevarande mot mindervärdiga utländska raselement".

Formuleringarna är stötande utifrån 2000-talets glasögon, men måste ses i ljuset av den rådande tidsandan och samhällets förhållande till forskning och kunskap under den tiden. Någon nazistisk ideologi har Centerpartiet aldrig omfattats av.

Semestervecka

S.L.K.F. i Halland tog sommaren 1936 initiativ till en särskild semestervecka för husmödrar. 69 kvinnor från hela landet kunde kostnadsfritt för dem själva erbjudas en veckas logi på Kattrinebergs Folkhögskola i Vessigebro med resan betald.

Nu blev det inte enbart vila utan även utflykter, bildning och andlig spis. Året efter motionerades det i Riksdagen från BF om att låta utreda en semesterrätt åt husmödrar.

En ung man vid namn Torsten Bengtsson tog 1938 jobb som ombudsman i Halland

Forts. från sid. 4.

Rolf Kenneryd i Unnaryd (född 1939). Ledamot 1988-2002. Som ledamot i skatteutskottet idégivare och

arkitekten bakom mycket av den skattepolitik och arbetslinje som ännu präglar Allianspolitiken. Jobbskatteavdraget är ett exempel. Rolf har tidigare arbetat som skogsinspektör och suttit som ledamot i Södra Skogsägarnas styrelse. Han har varit kommunråd i Hylte och ordförande i C-distriktet. I Bildt-regeringen 1991 var Kenneryd politiskt sakkunnig i Finansdepartementet.

Jan Andersson i Torup (född 1966). Ledamot 2002-2010. En skicklig debattör främst inom

Näringspolitik och småföretagarfrågor, samt miljöpolitik.

När Maud Olofsson innehade posten som Näringsminister, ställdes särskilda krav på Jan som näringspolitisk talesperson. Jan har suttit i Närings-, Miljö- och jordbruksutskottet, samt EU-nämnden. Från 1999 till 2009 var han distriktsordförande i Halland. Nu driver han tillsammans med hustrun Stina ett jordbruk i Skåne och är uppskattad ordförande på partistämmorna.

Ola Johansson i Kungsbacka (född 1960). Ledamot 2010-idag. Är bostadspolitisk talesperson för

Centerpartiet i kraft av sin ordinarieplats i Civilutskottet, där bland annat konsument-, familjerätts-, mark och vatten, fastighetsrätt, samt Plan och byggfrågor behandlas. Johansson har varit anställd och konsult inom fordonsindustrin, samt enhetschef och säljare i näringslivet. Banan som heltidspolitiker inleddes med att vara kommunalråd i Kungsbacka. Från 2011-17 var Ola ordförande i Bygdegårdarnas Riksförbund.

Centerpartiet och landstinget

Hallands läns landsting sammanträdde för första gången i september 1863. Efter att allmän rösträtt införts vid 1918 års riksdag utlystes urtima landsting 1919.

Vid detta val deltog Jordbrukarnas riksförbund och Bondeförbundet för första gången och fick 8 resp 4 mandat.

Bondeförbundet/Centerpartiet har under åren varit väl representerade i landstinget och haft ett stort inflytande på landstingets utveckling. Landstingsfullmäktige bestod enbart av män ända fram till valet 1939. Första kvinnan att representera Bondeförbundet var Margit Olsson, Öringe, som valdes in 1943. Bondeförbundet hade under många år den högsta andelen kvinnor jämfört med de andra partierna.

Framträdande Bondeförbundare

Från Landstingets minneskrifter träder många kraftfulla bondeförbundare fram. 1931 blev Nils Jo-

Johannes Antonsson och Alvar Andersson

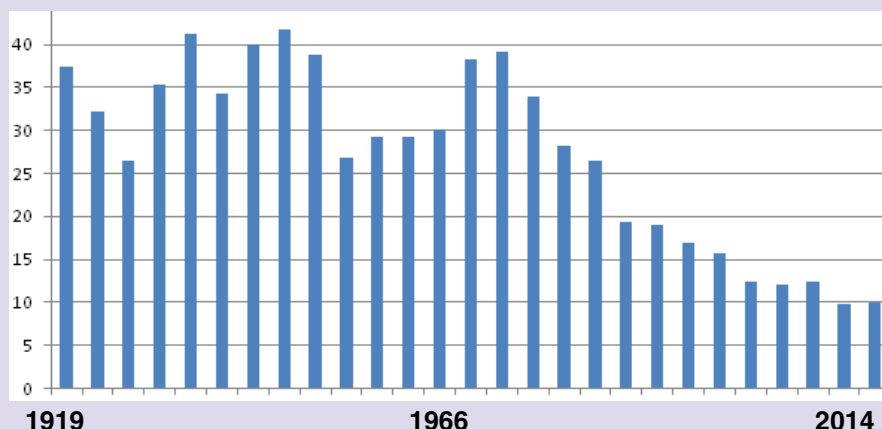
hansson, Brånalt, vice ordförande i landstinget. Anders Pettersson, Dahl, hade flera betydelsefulla uppdrag under 1940-talet. Alvar Andersson, Knäred, med 37 år i landstinget, Johannes Antonsson, Dala, 32 år; Johannes Samuelsson, Idala, 32 år; Gunhild Johansson, Falkenberg och Hjalmar Nilsson, Spånstad, är några av alla de ledamöter som gjort stora insatser i landstinget.

Politiken

I Hallands läns landsting har oftast rått ett gott samarbete mellan partierna, hallandsandan eller som den tidigare kallades hallandsfrisinet, vilket många gånger varit en styrka, inte minst under kritiska perioder med svåra förutsättningar.

Flera gånger har principer för ledningen av landstinget och fördelningen av ordförandeposter ändrats. I början av 1970-talet enades man om samlingsstyre enligt proportionalitetsprincipen och att största partiet skulle ha ordförandeposten i Förvaltningsutskottet, FU, vilket var landstingets styrelse. Därför besatte centerpartister denna post under många år.

Forts. sid. 8.

Av diagrammet framgår andelen mandat som partiet haft i valen 1919 till 2014.

1940-TALET

Krig, neutralitet och humanism

Adolf Hitler förklarade krig den 1 september 1939 och Storbritannien mobiliserar. När fyrtioåret inleds står världen i brand och Finlands sak är även vår. Ska Sverige ingripa i kriget är frågan.

Neutralitetspolitiken får brett stöd och sakta men säkert växer svenskarnas vilja till humanitär hjälp. Fjärås BF-avdelning skänker 1000 efter en föreläsning till "ett flertal vackra ljusbilder" på temat "En resa genom det vackra Finland" och SLKF:s lokalavdelning i Tvååker skänkte vid sitt årsmöte å Petterssons café 200 kronor till Finlandsinsamlingen. Den tidigare ombudsmannen Ernst Dahnberg medverkade då SLU uppvaktade Finlands president i Stockholm med en gåva att användas till medellösa finska barn.

Brånalt avlider 1941

Bondeförbundets förste och långlivade riksdagsledamot Nils Johansson (Brånalt) blev 77 år gammal. Hyllningarna visste inga gränser. Det berättas om ett tillfälle då hr Brånalt på vägen hem en sen afton genom Gamla Stan kom i bråk med ett par lokala busar som efter en "tjöt" gav sig på den hetlevrade Knäredsbon med knytnävar, hugg och slag. Det skulle de inte ha gjort för Brånalt gav igen, men (som skrevs i tidningen Vestkusten 10 juni 1941) "efter första halvtid lågo båda fridstörarna med skaften i vädret, urständsatta att fortsätta matchen."

Gerda Svensson tar plats och vinner omedelbar framgång

SLKF:s förbundssekreterare Gerda Svensson blir 1945 första kvinnan att ta ett riksdagsmandat för Bondeförbundet. Det skedde inte i allmänt val utan sedan Verner Andersson i Köpinge

avsagt sig. Hennes första anförande handlade om husmorssestrar och hon rönste en framgång då det i budgeten öronmärktes ytterligare 250 000 kronor utöver vad regeringen (där BF vid den tiden ingick) anslagit.

Lite senare, just efter kriget var arbetskraftsbristen på Landsbygden ett stort problem. Många var oroliga över hur skörden skulle bärgas. En klassisk motsättning mellan Centerpartiet och Socialdemokratin handlar om landsbygden och jobbpolitiken.

Gärda Svensson interPELLERADE socialministern Gustav Möller (s) om saken. "Antalet anmälda lediga platser är mångdubbelt större än antalet arbetssökande... och många jordbrukare ser med oro fram emot höbärgningen i sommar och höst...". Det tog ytterligare ett par decennier

tills landsbygdens avfolkning tog skruv i debatten.

Bondeförbundet ett centerparti

BF... "har alltid sökt föra en sådan politik, som syftat till att utjämna motsättningarna mellan olika samhällsgrupper och skapa stabilitet i samhällsutvecklingen. Det har således utvecklats till ett centerparti." Så sade partiledaren 1948 och bäddade för den utveckling vi ser följa under Gunnar Hedlund som valdes till partiordförande 1949. Samma år valdes halländske riksdagsledamoten Hjalmar Nilsson i Spånstad till andre vice ordförande.

Hj. R. Nilsson, Spånstad.

Dessa personer har varit ordförande i Hallandsdistriktet under perioden

(Under de första åren fanns två organisationer, Jordbrukarnas Riksförbund och Bondeförbundet. JR och BF gick samman till ett parti 1921, Bondeförbundet.)

1917-21
Nils Johansson,
Brånalt, Knäred
JR

1918
Johannes Kåberg,
Kungsbacka
BF

1921
Linus Andersson,
Lindome
BF

1922-28
Anders Eliasson,
Fagered

1928-58
Anders Pettersson,
Dahl, Vessigebro

1958-79
Johannes Antonsson,
Dala, Heberg

1979-90
Ivar Franzén,
Tölö, Kungsbacka

1990-98
Tore Fritzson,
Träslöv

1998-99
Rolf Kenneryd,
Unnaryd, Hylte

1999-09
Jan Andersson,
Lihult, Hylte

2009-14
Harald Lagerstedt,
Valinge, Varberg

2015-
Henrik Oretorp,
Getinge

Under 1970-talet, 1980-talet och en bit in på 1990-talet var först Karl-Olof Andersson, Tvååker, sedan Inge Pettersson, Våxtorp, och därefter Jan Börjesson, Fjärås, FU-ordförande i Landstinget Halland

Forts. från sid. 6.

Även den betydelsefulla posten som landstingsfullmäktiges ordförande har skötts av centerpartister, nämligen 1963 - 76 av Johannes Antonsson och 1977 - 79 av Karl-Olof Andersson.

Hallands Läns Landsting blir Region Halland

Från 1 januari 2011 blev landstinget istället Region Halland med ansvar för de uppgifter som åvilat landstinget men också med utökat ansvar för länets utveckling och tillväxt. Arbetet för att få tillstånd att bli region drevs framgångsrikt framför allt genom Göran Karlsson, Värö, ordförande i Kommunalförbundet Region Halland 2002 - 2011.

Namnbyte

1950-TALET

Nu började också miljöfrågorna komma i fokus. Därför inleddes en diskussion om namnbyte. På rikstinget i Karlstad i juni 1957 beslöts att namnet skulle vara Centerpartiet Bondeförbundet och året efter togs beslutet att namnet skall vara Centerpartiet.

Samarbete - ansvar

En sak som säkert diskuterades mycket på riksstämman i Halmstad 1950 var ett eventuellt regeringssamarbete. Formellt diskuterades sedan detta på riksstämman i Skövde juni -51.

Läget i världen var spänt efter 2:a världskriget och i juni 1950 bröt Koreakriget ut. I Sverige fick vi en ekonomisk kris med bl.a. engångsinflation på 20%.

Tage Erlander (S), statsminister, tog kontakt med Gunnar Hedlund (BF), partiledare, för att diskutera ett ev. samarbete. Hedlund var mest intresserad av en bred samlingsregering, men det ville inte (S).

Man enades om ett ekonomiskt paket och på hösten 1951 inleddes ett samarbete i en koalitionsregering. (BF) fick 4 ministerposter i regeringen, bl. a. blev Hjalmar Nilsson, Spånstad, väginminister. Bra infrastruktur i hela

Tåten av rikstingståget vid stämmorna i Halmstad 1950.

Under 1950-talet minskade landsbygdsbefolkningen – allt fler flyttade till städerna p.g.a industrialiseringen. Bondeförbundets politik hade breddats mycket och fokus på rättvisa, grundtrygghet och jämlikhetspolitik gällde inte enbart landsbygden.

landet har alltid varit ett Centerintresse.

Under 50-talet infördes på prov en ny valordning – jämkad uddatalsmetod. Mindre behov av valkarteller – (BF) kunde gå till val fritt från högern och folkpartiet.

Allmän tjänstepension – ATP.

En fråga som diskuterades mycket under 50-talet var pensionerna.

Meningarna var mycket delade om hur ett pensionssystem borde vara utformat och detta ledde fram till en folkomröstning den 12 oktober 1957. Det fanns tre alternativ.

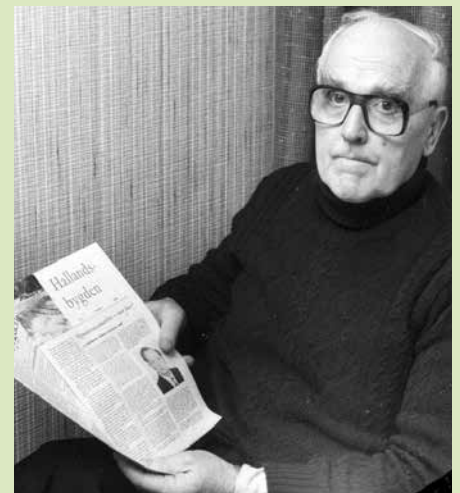
Linje 1: Socialdemokraterna: "Lagfäst"; lagstiftning om en allmän och obligatorisk tjänstepension. Detta förslag fick 46,4% av rösterna.

Linje 2: Centerpartiet: "Frivilligpension genom individuell försäkring"; krav på höjd folkpension och rätt att teckna frivillig kompletteringsförsäkring. Fick 15% av rösterna

Linje 3: Högern och folkpartiet: "Pension genom frivilliga kollektivavtal"; arbetsmarknadens parter skulle genomföra allmän tjänstepension för arbetare och tjänstemän. Fick 34,6% av rösterna.

Det blev förhandlingar om hur man skulle kunna komma fram till ett gemensamt förslag, men dessa misslyckades och lördagen den 25 oktober 1957 vid en extra konselj lämnade koalitionsregeringen in sin avskedsansökan.

I februari 1958 la den socialdemokratiska regeringen fram en proposition om ATP. Förslaget föll och ledde till nyval den 1 juni till riksdagens andra kammare. Nytt förslag kom på våren 1959. Den 15 maj antogs förslaget med minsta möjliga marginal - en riksdagsledamot lade ner sin röst.

1951 tillträdde Helge Andersson som partiombudsman i Halland och var kvar på den posten i inte mindre än 25 år.

SLKF

blev

CKF

blev

CK

Distriktsordförande efter Gärda har varit

Astrid Börjesson, Fjärås	1963 - 69
Ella Johnsson, Holm	1970 - 80
Ulla Ericsson, Falkenberg	1981 - 87
Ulla Richardsson, Vessige	1988 - 95
Monica Carlsson,	1996 - 00
Margareta Andersson, Enslöv	2001 - 07
Marie Andersson	2008 - 09
Majvor Persson	2010 - 16
Ann-Sophie Cordes	2017 --

Hallands distrikt av Svenska Landsbygdens Kvinnoförbund, SLKF, bildades 18 nov 1932, som det första distriktet i Sverige. Vid bildandet fanns redan 25 avdelningar med över 2000 medlemmar.

Första distriktsordförande blev Gärda Svensson. Den posten innehade hon till 1962. Hon var dessutom i 17 år förbundssekreterare och -kassör och hade expeditionen i sitt hem, tills den flyttades till Stockholm. Gärda blev 1945 Bondeförbundets första kvinna som riksdagsledamot, ett uppdrag hon innehade i 19 år.

Efter Gärda har hallandsdistriktet fört fram många starka och driftiga kvinnor till olika positioner, nationellt, regionalt, kommunalt och mycket ideellt arbete har satsats i partiets organisationer.

Ella Johnsson och Ulla Ericsson.

Viktig funktion

CK och dess föregångare har fyllt en viktig funktion genom att företräda kvinnorna och föra fram deras syn på samhällsfrågor. Genom månads-

möten, tävlingar, diskussioner, kurser och studiecirkel stärktes kvinnorna och kunde debattera och lägga förslag till förbättringar, många gånger för kvinnornas och familjernas vardag och ofta med inriktning på miljö.

Löftadalen 1997. Stående: Kursledaren, Kerstin Andersson, Margareta Andersson, Barbro Eriksson. Sittande bakre raden: Vivianne Johansson, Monica Carlsson, Gunnel Bengtsson, Siv Nyman. Främre raden: Marita Arovidsson, Vanja Svensson, Lilian Eriksson

Under de första åren gällde det framför allt att stärka och förbättra kvinnors status och arbeta med attityder och värderingar. Därtill kom också mer riktade aktiviteter, som kampanjer för att märka svensk mat (1994), för att bojkotta blekta kaffefilter, för att slopa djungeln av rabattkuponger (1990) och för att satsa på kvinnor som företagare (1994).

CK engagerades starkt för kvinnors möjlighet att bli präster och från hallandsdistriktet star-

tades Nätverk för kvinnliga präster för stöd och opinionsbildning.

Villa Terra

Inom SLKF i Halland fanns inte bara plats för politik utan också handfasta sociala och kulturella insatser. Redan i mitten av 1930-talet började man anordna semesterveckor för husmödrar. 1945 inköptes Villa Terra i Falkenberg och hit välkomnades kvinnor för några dagars avkoppling. Verksamheten höll på till 1967 då fastigheten såldes och kapitalet fonderades för att användas till kurser, stipendier men också husmoderssemester.

Internationellt arbete

Distriktet har haft flera olika internationella biståndsprojekt, ibland i egen regi, ibland med andra distrikt och med syskonorganisationerna.

1986 - 93 Kenya Utbildningsprojekt för landsbygdskvinnor, studiecirkel, symaskiner

2004 - 15 Sydafrika Utbytesprojekt med förskolor i Halland och Mbekweni samt demokratiprojekt

1998 - 06 Bosnien Samarbete med Peasant Party för att demokrati, kvinnors hälsa och studieledartbildning

Villa Terra

ÅRSSTÄMMOR 2018 FÖR CENTERPARTIETS KRETSAR I HALLAND

**SAMTLIGA MEDLEMMAR I CENTERPARTIET OCH SYSKONORGANISATIONERNA
CENTERKVINNORNA, CENTERPARTIETS UNGDOMSFÖRBUND OCH CENTERSTUDENTER
HAR RÖSTRÄTT OCH KALLAS TILL KRETSARNAS ÅRSSTÄMMOR.**

FALKENBERGS- KRETSEN

**Måndag 5 februari kl 18.30
i Krogsedereds bygdegård**

Vi bjuder på soppa med smörgås och kaffe med kaka. Årsmötesförhandlingar och antagande av valmanifest 2018. Gästtalare: Emilia Lindgren, Valsamordnare pratar om valstrategi 2018

Alla medlemmar är varmt välkomna!

CENTERPARTIET I KUNGSBACKA

**Lördag den 24 februari
kl 9:00 i Kulturhuset
Fyren, lokal Snäckan.**

Årsmötesförhandlingar och antagande av lokalt valprogram står på programmet.

Alla medlemmar är varmt välkomna!

HYLTEKRETSEN

**5 februari kl 18.30
på Sågknorren, Knallhult,
Femsjö/Simlångsdalen**

Alla medlemmar är varmt välkomna!

LAHOLMSKRETSEN

**14 februari kl.18:30
i Ysby bygdegård**

Stämmoförhandlingar
- Beslut om valprogram

Alla medlemmar är varmt välkomna!

CENTERPARTIET I HALMSTAD

**Torsdag 8 februari kl 18.00
i Snöstorps Allmogegård**

Soppa med tillbehör, kaffe och en kaka till en kostnad av 80:-

Gästtalare:

CUFs förbundsordförande Magnus Ek

Sedvanliga stämmoförhandlingar och antagande av Valmanifest.

**Anmälan och om du önskar
få handlingar innan stämman:
kontakta Jessica Skog
jessica.skog@gmail.com
senast den 2 februari.**

Alla medlemmar är varmt välkomna!

CENTERPARTIET I VARBERG

**12 februari
kl.17.30 Studiebesök
på Red Fox Sibbarp
kl.18.30 Årsmöte
i Sibbarps Bygdegård**

Alla medlemmar är varmt välkomna!

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

VÄLKOMNA TILL ÅRSSTÄMMA

med Centerpartiet i Halland

**Lördagen den 3 mars 2018
Halmstad Arena**

*Alla medlemmar i
Centerrörelsen hälsas välkomna!*

Program kommer i nästa nummer av Hallandsbygden.

KALLELSE

DISTRIKTSSTÄMMA

med Centerkvinnorna i Halland

**Söndagen den 18 mars 2018 kl. 14.00
i Hebergs bygdegård**

Alla Centerkvinnomedlemmar hälsas välkomna!

Centerkvinnorna

EN KRAFT FÖR JÄMSTÄLLDHET

VILL DU OCKSÅ FÅ VÅRT NYHETSBRIV?

Nyhet! 4-6 gånger per år skickar Centerpartiet i Halland ut ett Nyhetsbrev. Du som inte har fått november månads nyhetsbrev via e-post har fel eller ingen e-postadress i medlemsregistret.

CENTERPARTIET I HALLANDS NYHETSBRIV

November 2018

Stort 100-årsjubileum lördag 16 december

För 100 år sedan startades Centerpartiet Halland. Det firar vi med Hallandsbygdens Jubileumstidning, en stor jubileumsfest lördag 16 december och ett förmånligt medlemserbjudande från Falkenbergsrevyn.

Läs mer om jubileumsfesten: www.centerpartiet.se/halland Klicka på fliken 100-årsjubileum och hämta hela inbjudan!

**FIRA 100 ÅR MED
CENTERPARTIET I HALLAND!**

Ola och Helene i topp till riksdag och region i valet 2018

Ola Johansson, Kungsbacka, och Helene Andersson, Varberg, toppar riksdags- respektive regionlistan i valet 2018. Det beslutades på Centerpartiet i Hallands nomineringsstämma.

Som bostadspolitisk talesperson har riksdagsledamot Ola Johansson synliggjort de viktiga bostadsfrågorna i riksdagen.

– Jag är hedrad över förtroendet, och glad att vi har ett vinnande lag för hela Halland, säger Ola Johansson.

Helene Andersson föreslås efterträda Stefan Bengtsson som regionråd då han slutar i samband med valet 2018.

– Det känns oerhört inspirerande. Tillsammans ska vi fortsätta utveckla Halland - den bästa livsplatsen, säger Helene Andersson.

Läs mer på Centerpartiet i Hallands hemsida:
www.centerpartiet.se/halland

*Kontakta oss om du inte fått
nyhetsbrevet med e-post och uppge
rätt e-postadress!*

halland@centerpartiet.se

UTBILDNINGAR 2018

NÄRODLAD POLITIK

En utbildning för alla medlemmar som vill veta mer om Centerpartiet eller som ett första steg i din politiska karriär. Vi går igenom Centerpartiets historia, värdegrund, organisation och visioner för framtiden.

Ledare: Jenny Axelsson, Halmstad
Lördag 20 januari 2018

RETORIK

Utbildningen för kandidater i valrörelsen som vill skapa förtroende, beröra och övertyga om Centerpartiets politiska budskap på ett genomtänkt och tryggt sätt. Centerkvinnorna bjuder in hela Centerorganisationen.

Ledare: Katarina Cronelid
Lördag 24 februari 2018

PÅVERKA GENOM SAMTAL

För medlemmar som vill utveckla sin förmåga att föra samtal med väljare om Centerpartiets politik. Praktiska övningar på tillfällen där man lyssnar aktivt och väljer budskap och argument efter situation och person.

Ledare: Gunvor Abrahamsson
Mån. 5 mars kl.18-21 i Varberg
Mån. 12 mars kl.18-21 i Halmstad

 **Studieförbundet
Vuxenskolan**

Centerkvinnorna
EN KRAFT FÖR JÄMSTÄLLDHET

**NÄRODLAD
POLITIK**

Centerpartiet

NYÅRSTRÄFF

Nu är det åter dags för Centerpartiet i Hallands traditionella Nyårsträff.

Lördagen den 13 januari 2018
Kl 9.30-12.00
Vinbergs församlingshem

Dagens gäst:
Anders W Jonsson, vice partiledare

Fralla och kaffe kl. 9.30-10.00

Anmälan senast den 10 januari till
halland@centerpartiet.se

Välkomna!

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet

**VI FIRAR CENTERPARTIET HALLANDS 100-ÅRSJUBILEUM MED
ETT FÖRMÅNLIGT MEDLEMSERBJUDANDE FRÅN FALKENBERGSREVVYN.**

Medlemserbjudande till
Hela Sveriges Nyårsrevy!

Över
16 000
sålda
biljetter!

Falkenbergs
revyn
Hela Sveriges Nyårsrevy

***

Falkenbergs
Stadsteater

5 januari - mars

Fre - lör kl. 15.30 & 19.00
Sön kl. 14.30 & 18.00

Biljettbokning
0346-170 49

Köp biljetter dygnet runt via:
www.falkenbergsrevyn.se

Klöverpris!

Medlemmar i Center-
rörelsen erbjuds ett special-
pris med 65 kronor i rabatt
Fre 26/1 kl. 19.00
Sön 28/1 kl. 14.30
Fre 2/2 kl. 19.00
Sön 4/2 kl. 14.30

Hitte på
en fejkad revy om världens röra

*****

Centervindar över Halland

1960-TALET

Under 60-talet blåste det centervindar över Sverige. I andrakammarvalet 1964 ökade rösterna i städerna och tätorterna jämfört med tidigare. Väljarunderlaget breddades till grupperna tjänstemän och arbetare. Detta gällde hela landet och också i Halland

I riksdagsvalet 1968 blev Centern det största borgerliga partiet och det näst största arbetarpartiet efter socialdemokraterna.

Valrörelsen hade bedrivits under mottot Frihet - trygghet - rättvisa.

Politiken

Miljöfrågorna var hjärtefrågor. 1962 lades motion i riksdagen kring psykosociala miljön med otrivsel i moderna samhällen, arbetsmiljön och stress. Bakom motionen stod stressforskaren Lennart Levi, som senare också blev riksdagsledamot för centerpartiet 2006-2010.

I partiets miljöprogram 1968 blev kretsloppstänkandet ett begrepp som levte vidare i allt miljöarbete.

60-talet handlade mycket om aktiv lokaliseringspolitik och arbetet mot centralisering och detta gällde både på nationell och lokal nivå.

I valrörelsen 1968 kritiserades den socialdemokratiska regeringens nedläggning av järnvägar. Redan då såg centern betydelsen av bra kommunikationer för landets utveckling. Tiderna förändras och i dag byggs nya sträckningar.

Samarbete med Fp

En brännande fråga var ett eventuellt samarbete mellan centern och folkpartiet. Detta mittensamarbete diskuterades för riksnivå men också om det var något som vi ville utveckla i kommunerna. Också i Halland diskutera-

des. Skulle centern och folkpartiet gå samman och skulle eventuellt också högern tas med. På hallandscenterns höstmöten ledde detta till stor diskussion men ideerna fick inte något större stöd.

Landstinget

I landstinget beslutades att ett nytt sjukhus skulle byggas i Varberg med 800 platser. En stor satsning för Landstinget Halland som möjliggjordes tack vare en skattehöjning. Varbergs Sjukhus invigdes 1 juni 1972.

Det nya sjukhuset i Varberg stod färdigt 1972. Här är Centerpartiets landstingskandidater i Varbergsområdet vid valet 1976. Från vänster: Tage Larsson, Tore Fritzson, Gunnar W Johansson, Aina Karlbom, Anna-Maria Johansson, Karl-Olof Andersson och Artur Andersson.

SLU/CUF

Hallands distrikt av Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund bildades 27 juli 1919 med 9 avdelningar och 666 medlemmar. Första ordföranden var Karl Andersson, Långås. Antalet avdelningar och medlemmar ökade snabbt.

1962 ändrades namnet från SLU till CUF, Centerns senare Centerpartiets Ungdomsförbund. I början av 1990-talet blev Halland största CUF-distriktet i Sverige.

Ordföranden

Eftersom ordförande som regel inne haft posten under två till tre år, är det många som fått sin skolning som ledare genom SLU/CUF under årens lopp. Många av dem har senare haft framträdande uppdrag för partiet:

Axel Kristiansson,
ordf 1942 - 44, senare riksdagsman
Johannes Antonsson,
1945 - 52, riksdagsledamot
och kommunminister,
Filibert Hvalgren, 1955 - 59,
kommunalråd i Varberg
Inge Pettersson, 1964 - 66,
landstingsråd,
Ola Johansson, 1983 - 85,
riksdagsledamot,
Jan Andersson, 1989 - 91,
riksdagsledamot

Stefan Bengtsson, 1995 - 97,
regionråd
Henrik Oretorp, 1998 - 00,
kommunråd i Halmstad

Verksamhet

Syftet med bildandet av ungdomsförbundet var viljan att ge ungdomar politisk och social upplysning. Genom möten, studiecirklar och kurser har SLU/CUF bidragit till fortbildning i samhällsfrågor. Inte minst har många ungdomar fått förenings- och möteskunskap, som varit till stor nytta i senare uppdrag både i centerrörelsen och för andra uppdrag. Utöver den politiska delen har den sociala delen varit av stor betydelse. När det på landsbygden inte fanns så stort utbud för ungdomarnas fritid, bidrog SLU/CUF med fritidsaktiviteter. När kommunerna inte var villiga att bekosta sam-

lingslokaler på landsbygden tog SLU-ungdomarna initiativ till att samla ihop pengar och också med eget arbete bygga samlingslokaler i form av bygdegårdar. Första bygdegården byggdes i Heberg.

Centerstudenter

Yngst i centerrörelsens syskonskara är Centerstudenter, centerpartiets

fristående studentförbund. Centerstudenter arbetar i nära samverkan med CUF.

I Halland finns sedan 2016 åter en lokalavdelning i Halmstad av CS.

Dominerande parti

1970-TALET

Under 1970-talet nådde Centerpartiet stora framgångar i hela landet också i Halland. Efter bildandet av storkommunerna kom Centerpartiet att vara det dominerande partiet i alla Hallands kommuner under större delen av perioden.

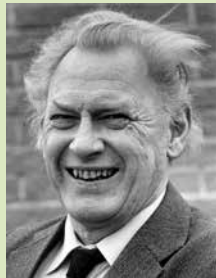
I Laholms kommun hade Centerpartiet bitvis till och med över hälften av fullmäktigeplatserna.

Som ledande politiker i de Halländska kommunerna kan nämnas Ivar Franzen (Kungsbacka), Filibert Hvalgren (Varberg), Arne Andersson (Falkenberg), Eskil Eskilstorp (Halmstad) Valdemar Wahlström (Hylte) och Sven Nilsson (Laholm).

Även inom Landstinget var Centerpartiet en starkt drivande kraft. Karl-Olof Andersson, Tvååker, Inge

Sven Nilsson

Karl-Olof Andersson

Pettersson, Våxtorp, Erling Johansson, Sansered, Gunhild Johansson, Falkenberg, Else Larsson, Svarträ var några av de personer som satte centerprofil på Landstingets verksamhet.

Efter att Varbergs Sjukhus stod klart 1972 var det utbyggnaden av vårdcentraler runt om i Halland som var en av de viktigaste arbetsuppgifterna.

Med närmare 90 avdelningar, upp mot 9000 medlemmar och med expeditioner i samtliga sex kommunerna stod Centerpartiet i Halland organisatoriskt starkt. I avdelningarna sprudlade det av aktiviteter i form av studiecirkel, offentliga möten om aktuella politiska frågor m.m. Energikriserna under 70-talet och det allt mer växande motståndet mot kärnkraften formade mycket av aktiviteterna i hela Centerdistriktet.

I Regeringen Fälldin 1 (1976-79) blev Johannes Antonsson kommunikationsminister och i Fälldin 2 Karin Andersson invandrar- och jämställdhetsminister.

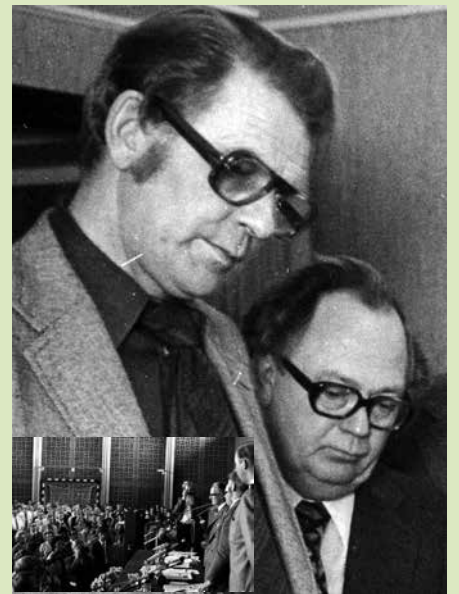
Inger Larsson, Ingegerd Pihlgård, Birgit Hantoft, Alvar Andersson och Inge Pettersson var de främsta Laholmskandidaterna i valet till landstinget i mitten av 70-talet.

Alltid välbesökta stämmor. Här har just tagits beslut om riksdagslistan.

Helge Andersson, Birgit Numell, Helny Cronqvist, Lars Olsson och Christina Andersson samlade i trappan upp till distriktsexpeditionen

Vid stämmorna i Halmstad 1971 avgick Gunnar Hedlund och Torbjörn Falldin blev vald till ny ordförande i partiet. 1976 bildades den första Falldinregeringen i vilken Johannes Antonsson blev minister.

Folkkampanjen mot kärnkraft

När, som ett led i miljöpolitiken, frågan om kärnkraftens risker aktualiserades i början av 1970-talet, blev det starten till ett djupt och stort engagemang för energifrågorna i Hallandscentern.

Med ett klart ställningstagande, för förnybara (sol, vind och vatten) och mot icke förnybara energikällor (kol, olja och kärnkraft), startade ett gediget och långvarigt arbete för en bättre miljö.

Det är åtskilliga studiecirklar i centeravdelningarna i Halland som under årens lopp studerat förnybar energi och dess möjligheter, kärnkraften och dess risker, oljan och koldioxidutsläppen, energisparande m.m.

I Folkomröstningen om kärnkraft 1980 var Centerpartiet det drivande partiet i Linje 3 som var det enda egentliga avvecklingsalternativet.

FOLKOMRÖSTNING I KÄRNKRAFTSFRÅGAN

I Sverige finns nu sex kärnkraftsreaktorer i drift. Ytterligare fyra reaktorer är färdiga och två är under arbete. Riksdagen har beslutat att en folkomröstning om kärnkraftens roll i den framtida energiförsörjningen skall hållas den 23 mars 1980. Omröstningen gäller tre olika förslag.

JAG RÖSTAR FÖR FÖRSLAG NR 3

Detta förslag innebär:

- NEJ till fortsatt utbyggnad av kärnkraften.
- Avveckling av nuvarande sex reaktorer i drift inom högst tio år. En hushållningsplan för minskat oljeberoende genomförs på grundval av
  - fortsatt och intensifierad energibesparing
  - kraftigt ökad satsning på förnybara energikällor.
- Reaktorerna i drift underkastas skärpta säkerhetskrav. Icke laddade reaktorer tas aldrig i drift.
- Uranbrytning tillåts inte i vårt land.

Vänd!

Levande landsbygd

1980-TALET

Efter folkomröstningen om kärnkraft 1980 var energifrågorna fortsatt en av de viktigaste politiska ämnena för Hallandscentern. I avdelningarna lästes studiecirklar om energibesparing och alternativ energi. Det gjordes studieresor till bl.a. Danmark.

I kommuner och landsting drev centerfolket på för att spara energi och bygga upp alternativa energikällor.

En annan fråga som var het under 80-talet var trafiken. Såväl vägtrafiken och inte minst järnvägstrafiken har varit angelägna frågor för Hallandscentern under alla år. I det trafikpolitiska program som Hallandscentern antog på stämman 1981 var nyckelorden "ekonomi", "miljö" och "hela länet".

Inom landstinget var det nu dags att bygga ut länssjukhuset i Halmstad. Parallellt med detta drev Centerpartisterna framgångsrikt frågan om nära vård i första hand genom utbyggnad av vårdcentraler runt om i Halland. Ett annat centerinitiativ som förverkligades var Munkagårdsskolan som invigdes 1984.

Engagemanget för en levande landsbygd har alltid varit stort inom Centerrörelsen, T. ex. drevs i första hand inom Varbegskretsen i slutet

av 80-talet kampanjen "Vår byggds framtid". Genom studiecirklar inom varje avdelningsområde tog man ett ambitiöst grepp om den egna bygdens framtid.

Pristagarna i distriktets medlemsvårartävling 1982 Rolf Gustavsson C, Catherine Torkelsson CUF, Anja Andersson CKF.

Cirkelmedlemmarna Elvy Carlsson, Ada Johanson, Rut Jacobsson, Harry Jacobsson och Lennart Skärbäck ute och raggat hyresgäster i Sibbarp.

De kyrkliga frågorna har alltid varit aktuella i Hallandscentern. På bilden uppmanar Ulla Rickardsson, Bengt Björkman, Bengt Gustafsson och Margareta Andersson till läsning av studiecirkeln "Aktiv i församlingen".

Vid valet 1982 var det samling i Varberg. Allan Hyden, Helene Andersson, Ivar Franzen, Ulla Ericsson och Karl Boo ledde fantåget.

Ove Johansson, Bertil Johansson, Helene Andersson, Wibeke Gadde, Ivar Franzen, Inge Pettersson och Bengt Nilsson vid klöverbussen i valrörelsens slutskede.

Håll
Halland
Helt!

Hallandsfrågan;

några hållpunkter genom åren

1959

kom den första länsindelningsutredning. För Hallands del resonerade man om hur Halland skulle kunna kvarstå som eget län eller om en uppdelning skulle ske. Betänkandet var färdigt 1961 men ledde inte till några åtgärder.

1967

uttalar sig Landstingsordförande Johannes Antonsson sig mot förslaget till ny länsindelning. Det nya länet skulle gå från norska gränsen i norr till Väneren i öster och Hallandsåsen i söder. Göteborg skulle bli residensstad. Han föreslår i stället ett västlän med Halmstad som residensstad och ett östlän med Kalmar som residensstad

1974

protesterar Hallandscentern mot ändrade länsgränser. Förutom det minskade befolkningsunderlaget, betonar man, att i stället för att bilda ett storlän ska man samverka över länsgränserna

1976

Från Hallandscenterns höststämman citeras Johannes Antonsson: Om det finns en stark opinion i Kungsbacka för att kommunen även i framtiden vill höra till Hallands län, så ska vi inom Centern kämpa för en sådan linje. Han markerar också risken för att Kungsbackaborna får ett mindre inflytande i ett stort västlän mot det de har i dagens Halland

1994

skriver Jan Börjesson och Tore Fritzon en motion till landstinget om att slå ihop landsting och länsstyrelse för att bilda ett länsparlament. Länsparlamentet ska ta över de flesta av länsstyrelsens funktioner, Motionärerna anser också att det är viktigare med ett enat Halland som samverkar över länsgränserna än att skapa nya länsgränser.

I samband med motionen startades kampanjen "Håll Halland Helt". Kampanjen blev mycket lyckad och det var t.ex. många hallänningar som körde omkring med dekalen på bilen.

I en ny utredning på riksplan föreslås ett Skånelän och ett Västsvenskt län. Detta gör att Centerpartiet kräver svar från Socialdemokraterna om var de står i frågan. Hallandscentern står dock i början relativt ensamma i sin kamp mot storlän och för ett sammanhållet Halland

När debatten börjar lyfter Centern fram nackdelarna med de stora länen. Man betonar också att Göteborgslänet inte utgör någon näringsgeografisk enhet, att självstyret på länsplan får starkt begränsade möjligheter att fungera och att konsekvenserna blir en tungrodd och byråkratisk förvaltningsapparat.

1996

fattade Kungsbackas Fullmäktige beslutet att vara kvar i Halland med tre rösters övervikt. Om beslutet istället blivit att Kungsbacka skulle gå till Västra Götaland hade Varbergs kallat till ett extra kommunstyrelsemöte,

kallelsen låg klar och förslaget till beslut i kallelsen var att Varberg skulle följa Kungsbacka...

1999

Kampanjen "Håll Halland Helt" börjar nu ge resultat. I diskussionerna är det fler och fler av de halländska partierna som ansluter sig till Hallandscenterns linje. På Centerinitiativ har man samlats till möte där man enats om att tillsammans driva frågan.

I en motion till Landstingsfullmäktige i Halland skriver Centerpartiet: "Vi har själva ansvaret för att utveckla och stärka Halland så att vi behåller länet som en intakt och bärkraftig region mellan de båda storregionerna. Vi måste få till stånd en regional ledning som kan ta initiativ till att göra Halland till den expansiva region den har potential till. Tillsättandet av denna skall på sikt ske genom demokratiska val. För att detta skall komma igång krävs dock att vi i första skedet uppdrar åt landstinget tillsammans med kommunförbundet tillsätta en ledningsgrupp för att initiera arbetet"

1/1 2011

Bildades region Halland

2015

Lyfter regeringen åter frågan om större regioner. Halland står fast vid Håll Halland Helt, men med ett gott samarbete över region och länsgränser

Några händelser i Hallands Centerparti under **1990-TALET**

Hallandscenterns verksamhet under 1990-talet präglades av kampanjen "Håll Halland Helt" men också av kampen för bättre kommunikationer i hela länet, behovet av närhet i vården och alternativa energikällor. Under årtiondet var det inte bara tre val utan även folkomröstning om EU.

Länsprogrammet inför mandatperioden 1991-1994 finns ett avsnitt om energi uppdelat under tre rubriker: **energieffektivisering, bioenergi samt sol- och vindenergi.** Redan här påpekas att biobränsle inte bidrar med några nettoutsläpp av koldioxid till atmosfären. Hallands kommuner var föregångare och byggde tidigt anläggningar med vindkraft, biogas, solvärme och biobränsle.

Ivar Franzen var en föregångare när det gällde att driva fram den förnyelsebara energin.

Hallandscentern betonar vikten av att hålla upppe standarden på det finmaskiga nätet av enskilda vägar, lämsvägar och länsjärnvägar.

I samarbete med centerdistriktet i Kristianstad, Blekinge och Småland tas 1993 fram ett program för infrastrukturutbyggnad i södra Sverige.

När allt talade för en nedläggning av tågtrafiken på Viskadalsbanan och Halmsad/Nässjö-banan tillsatte Hallandscentern en egen utredning som föreslog fortsatt tågdrift vilket det också blev.

Kampen för utbyggnad av dubbelspår på Väst-kustbanan och bättre och fler tågförbindelse mellan de halländska centralorterna var intensiv.

Centerpartiet i Halland firar 80 år. Fest i Tvååkers medborgarhus,

Hallandscentern driver frågan om framtidens primärvård. I motion till Landstinget framhölls vikten av den personliga kontakten med samma läkare/distriktssköterska, men även uppfattningen om att primärvården förutom målsättningen om kontinuitet och tillgänglighet skall ha utgångspunkterna närhet, vårdlagsidén och geografiskt områdesansvar.

Erling Johansson, Göte Andersson, Berit Bengtsson och Else Larsson

Gunnel Bengtsson väljs in i Partistyrelsen på stämman i Sunne 1997.

Margareta Andersson och Gunnel Bengtsson

Matmässan anordnades på Heagård fem år i sträck. Avsikten var att medvetandegöra konsumenterna om vikten av att använda svenskproducerade produkter i sin dagliga tillvaro. Mässan fick namnet Vårt dagliga bröd.

1993 Riksstämman i Falkenberg. Helene Andersson var stäm-mogeneral och en viss förnyelse skedde av stämman. T.ex flyttades rikstingsstället från söndagen till lördagen.

Hallands Bygden

Under början och mitten av 1940-talet gjordes flera framställningar till dåvarande Landsbygdspartiet/Bondeförbundet i Halland om stöd till den press i länet som förde partiets talan. Man ville att partiet skulle trygga pressens fortbestånd samt stärka dess utveckling. Helst ville man att partiets tidningar skulle täcka hela länet.

Efter en sådan framställning till distriktsstyrelsen 1946 gjordes utredningar om bästa sättet att tillmötesgå och förverkliga framställningarna.

I anledning av dessa beslöt distriktsstämmorna för Landsbygdspartiet/Bondeförbundet, SLKF och SLU år 1947 att uppdra åt styrelserna att organisera andelsteckning till en andelsförening med uppgift att övertaga eller utge egen tidning inom länet.

Andelsteckningens minimibeting uppfylldes mycket snart och när Hallandsbygdens Tidningsförening bildades den 12 februari 1947 hade andelar för över 250 000 kr tecknats.

Laholms Tidning och Norra Hallands Veckoblad

Tidningsföreningen har sedan den bildades noggrant följt utvecklingen på tidningsområdet inom länet. Ett led i arbetet har varit att stödja redan verksamma företag i deras strävan att förbättras och utvecklas.

Laholms Tidning

Hallandsbygden gick tidigt in som andelsägare i föreningarna Norra Hallands Veckoblad (NHV) och Laholms Tidning (LT). LT är i dag en av Hallandsbygden helägd sjudagars lokaltidning. Under åren som gått har Hallandsbygden, för att säkra fortsatt utgivning, stöttat upp tidningarna på olika sätt. Bland annat ekonomiskt genom förmånliga lån men även med direkta bidrag.

Hallands Nyheter

Efter framställningar från Centerpartiets avdelningar i Halmstad var

Hallands Nyheter

Hallandsbygden starkt bidragande till att Hallands Nyheter etablerade lokalredaktion i Halmstad.

När Centertidningar AB i mitten av 1970-talet köpte upp aktierna i Hallands Nyheter från familjen Jansson för ca. 4,5 miljoner bistod Hallandsbygden med 500.000:-. För att klara detta gjordes en nyteckning av andelar.

Hallandsbygden

I november 1965 beslutade styrelsen för Hallandsbygden: "att som komplement till föreningens samarbete och inflytande i delvis ägda tidningsföretag utge en tidskrift för aktuell samhällsinformation". Namnet på tidskriften skulle vara Hallandsbyg-

den. Ett första provnummer utkom i början av 1967.

Under de första åren utkom Hallandsbygden med fyra nummer per år.

Hallands Bygden

Ökande kostnader och pressad ekonomi, i samband med övertagandet av HN, gjorde dock att utgivningen låg vilande under några år på 70-talet.

Under åren därefter utkom tidskriften Hallandsbygden med varierande antal utgivningar.

1996 togs beslut om att i fortsättningen utge Hallandsbygden som medlemstidning för Hallandscenter med fyra nummer per år.

Britt Gustavsson och Barbro Gustafsson hjälpte under flera år till med att klistra adressetiketter och sortera upp medlemstidningen innan den kunde skickas till posten.

2000-TALET

Hallandscentern startade i början av 2000-talet upp ett biståndsprojekt i den sydafrikanska kåkstaden Mbekweni utanför Kapstaden. Projektet handlar om att förbättra villkoren och öka säkerheten för de små barnen, bl.a. genom att bygga upp och utveckla förskoleverksamhet.

2004 utökas projektet då ett samarbete mellan skolor i Varberg, Falkenberg och Mbekweni startar. Året därpå tar Sydafrikaprojektet ett steg till genom ett demokratiprojekt för kvinnor och ungdomar i Mbekweni.

Chaterine Isaksson, Sven-Anders Svensson, Kristin Oretorp, Birgitta Lindberg, Margareta Andersson och Iwe Axelsson gjorde ett enormt bra arbete.

I panelen ingick Karin Starrin, Stefan Gerhardsson, Inger Karlsson, Lennart Daleus, Maud Pihlblad, Kjell-Åke Gustafson och Mats Eriksson.

2000. Centerpartiets tredje Landsbygds parlament anordnas på Katrinebergs Folkhögskola med temat LIVSKRAFT - I HELA LÄNET.

CENTERPARTIET

Inför valet 2006 stod Jan Andersson, Kristin Oretorp, Kristina Karlsson, Lena Carlbom och Christoffer Bergenblock överst på riksdagsvalsedeln.

Järnvägsfrågans stora vinnare är miljön hävdar Centerpartiet. Vid en uppvaktning hos ministern 2003, med landshövding Karin Skarrin i spetsen krävs ytterligare en gång att fullföljandet av utbyggnaden av Väst kustbanan skall ske omgående.

Samtliga partier i Halland hade nu slutit upp bakom "Håll Halland Helt". 2002 kunde samverkansorganet Region Halland bildas. Regionstyrelsens förste ordförande blev Göran Karlsson.

Mari-Louise Wernersson väljs 2004 in i Partistyrelsen när Gunnel Bengtsson lämnar.

På partistämman i Kalmar 2007 antogs nya stadgar där lägsta nivå inom organisationen är krets, som omfattar en kommun. Medlemskapet kopplas till kretsen och medlemmarna bestämmer själva om man vill ha avdelningarna kvar. Inom kretsen kan nätverk av olika slag bildas utifrån kretsmedlemmarnas behov.

Posttidning B

AVSÄNDARE: Hallandsbygden, Möllegatan 11, 311 34 Falkenberg

2010-TALET

Vårt decennium

Det som präglar vårt eget decennium är hur kommunikationen förändrats med bredbandsutbyggnaden och den snabba spridningen av s.k. sociala medier, framförallt Facebook. Nyhetsrapportering är inte endast förbehållet fasta tider i ett begränsat antal TV-kanaler, eller tryckta tidningar vid frukostbordet. Nyheter och politiska budskap strömmar till oss dygnet runt alla dagar om året.

Deta har i mycket hög grad påverkat hur Centerdistriktet kommunicerar internt och utåt. Årets nomineringsprocess har till stor del varit digital. Oaktsamhet med IT-säkerhet och integritetsfrågor har varit heta discussionsämnen hela decenniet, inte minst nu.

Halland består

– **personer kommer och går**
Göran Karlsson lämnade över gruppledarskapet i regionen till *Stefan Bengtsson*, som med den äran axlat rollen under nästan hela decenniet.

Frågan om regiongränser och ansvar har åter aktualiserats då en utredning lämnat förslag om en anorlunda indelning. Det tycks som frågan blåst över, men kampen för Halland fortsätter.

Rolf Kenneryd tackar efter att ha tilldelats Centerpartiets högsta utmärkelse, Bramstorpsplaketten vid partistämman 2013 i Karlstad.

Gunnel Bengtsson lämnade kommunrådsposten i Halmstad till *Henrik Oretorp*, som just lämnat den vidare till *Jenny Axelsson*. *Lennart Olsson* i Hylte lämnade gruppleaderskapet, först till *Henrik Erlingsson* som redan efter ett par år skickade stafettpippen till *Anna Roos*. Som en följd av att *Ola Johansson* kom in i Riksdagen blev *Fredrik Hansson* gruppleddare och är sedan 2014 kommunalråd i Kungsbacka.

Ett starkare centerbygge

2012 flyttande *Ann-Margret Kristensson* med distriktsexpeditionen från kontorslokalerna vid Varbergsvägen (Tångakrysset) till den nyrenoverade Möllevägsskolan där vi nu finns samlokaliserade med Studieförbundet Vuxenskolan.

Nu har *Anki Enevoldsen* tillträtt som ny ombudsman. 2017 ökar medlemstalet igen. Under 1:a - 3:e kvartalet skrevs 149 nya medlemmar in.

Efter en öppen process valdes *Annie Lööf* till partiledare 2011. Det året valdes också *Mari-Louise Wernersson* in i Centerpartiets verkställande utskott. Samtidigt hade en process inletts med att ta fram förslag till ett nytt idéprogram. Precis som i fallet med ledarvalet inbjöds alla medlemmar att ha synpunkter på de minst

sagt utmanande tankar som framfördes. Resten är som vi brukar säga "historia".

Sydafrikaprojektet avvecklas 2013

Maud Olofsson reste till Sydafrika för att följa hur den demokratiska utvecklingen gått i landet och det projekt som startade 2001 med Halland som bas. Många medlemmar har varit delaktiga, inte minst *Catherine Isaksson* som är generalsekretärare i Centerpartiets Internationella Stiftelse - CIS. Över en halv miljon kronor har skänkts genom de insamlingar som gjorts.

Den 25-26 april 2013 höll Centerpartiet för första gången Europadagar som var förlagda till Halmstad. Europadagarna arrangeras till följd av ett medlemsinitiativ från Lorenz Pucher, Knäred. Därför stod Halland som värd första gången. I bild Kent Johansson som representerade C i EU-parlamentet.